

ספר של מוחמד
נפאע בעברית
עמ' 9

זה הדבר

פועלי כל הארצות התאחדו!

زو هديرخ ZO HADEREKH

גיליון 2 / 10 בינואר 2024

לשביתה כללית נגד המלחמה

חרים
שותפות השלום
شراكة السلام

כפי לחרב קץ למלחמה

הפגנת ענק
مظاهرة كبرى
אין פתרון צבאי

19:00
בחיפה
في حيفا

13.1
שבת
السبت

ing fascism

מתקפת הימין נגד ח"כ כסיף

מכתבים למערכת

שנה לא קלה למבקשי מקלט

אשתקד, עם פרסום תוצאות הבחירות, נערכנו לגזרות רבות על קהילת הפליטים ומבקשי המקלט בישראל, ובראשן "חוק יסוד הגירה" דרקוני ואכזרי שנכלל בהסכמים הקואליציוניים. מטרת החוק - להחזיר אותנו שנים אחורה ולבטל את כל ההישגים שהיו בתחום ההגנה על זכויות הפליטים בישראל, ואף יותר: החזרת הכליאה ללא הגבלת זמן, החזרת חוק הפיקדון, החזרת הגבלות גיאוגרפיות ואי-מתן גישה לערכאות השיפוטיות. החוק לא קודם השנה בכנסת ואנחנו ממשיכות לעקוב, שמא נציג מהקואליציה ינסה לקדם אותו.

במקביל פורסמו צעדי הממשלה לשינויים משפטיים תחת הכותרת "רפורמה משפטית" שטמנו בחובם מהלכים ממוטטי דמוקרטיה. המחאה נגד המהפכה המשפטית הפכה חלק מהיום-יום של הארגון. הרפורמה ושאר החוקים שהממשלה ניסתה לקדם היו ועודם סיבה לבהלה עבור פליטים בישראל ועבור מי שאכפת להם מזכותם של פליטים להגנה ולקיום בכבוד.

המתקפה המתוכננת על פליטים הייתה חלק מהמתקפה על מוסדות הדמוקרטיה בכלל, ועל הרשות השופטת בפרט. לכן השתתפנו בהפגנות מההתחלה וחזרנו וזעקנו שאין דמוקרטיה בלי זכויות אדם ואין זכויות אדם בלי זכויות פליטים.

במקביל למאבק החשוב על הדמוקרטיה, המשכנו לספק לקהילת הפליטים סיוע ישיר באמצעות הפרויקטים השונים שאנו מפעילות ובהם: מרכז סינגור ותמיכה, שירותים פסיכוסוציאליים וליווי של הפגיעים ביותר בקרב הפליטים - קטינים, ניצולי עינויים, חולים, אנשים עם מוגבלות, משפחות חד-הוריות ועוד. במהלך השנה הרחבנו את פעילות מועדון הנוער שלנו המשרת כיום כ-100 נערים ונערות, הגדלנו את הסיוע ההומניטרי שאנו מספקות לקהילה והרחבנו את פעילותנו בקרב קהילת פליטי ופליטות המלחמה באוקראינה. בין היתר הפעלנו השנה: קבוצת אומנות שמתקיימת כמרחב פתוח להבעה; קבוצת תמיכה לשורדי עינויים וסחר בבני אדם; יזמנו קבוצת תמיכה לנשים חד-הוריות; קיימנו מחזור שני של קבוצת ידע מניסיון - המיועדת למי שעברו שיקום נפשי ומעוניינים לשתף בחוויה ובניסיון שלהם על מנת לעזור לאחרים הנמצאים במצבים דומים; הופעלה קבוצת חוסן לגברים ניצולי עינויים; אירועים לקהילה ולתומכים; קורס למגשרים ולמתורגמנים; מרחב פתוח למפגש קהילתי במשרדי א.ס.ף ועוד.

מתקפת חמאס האכזרית ב-7 באוקטובר תפסה את כולנו בהפתעה. ההתקפה הברוטלית לא הבדילה בין אוכלוסיות וגם בקרב הפליטים היו שלושה נרצחים, נפגעים ועוד. כמו כן, ישנן קהילות פליטים החיות באזורי הלחימה ובאזורים המושפעים מהלחימה, אשר לא זכו בסיוע מהמדינה. מאז פרוץ המלחמה אנו בא.ס.ף פועלות לוודא כי בהנגשת הטיפול והסיוע, קהילת הפליטים לא נשארת מאחור. אני תקווה ששנת 2024 תהיה שנה טובה, מלאה באור, בסולידריות, בשוויון, ובכבוד לכל אדם באשר הוא אדם!

טלי אהרנטל, מנכ"לית א.ס.ף

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם

ישראל מתחמשת לא בשוגג

"חבר כיתת הכוננות בעיר אלעד ירה בשוגג עם נשקו האישי באוטובוס שנסע בלב העיר. התוצאה: שלושה מנוסעי האוטובוס נפצעו באורח קל עד בינוני ופוננו לבית חולים. הירורה, מתנדר במשטרה, עוכב לחקירה. ישראל מתחמשת".

ציץ של כתב "הארץ" יהושע גוש' בריינר, 1.1

את העובדים עושקים אבל לא מפגינים...

"קל להיזכר בקמפיין הטלוויזיוני של ההסתדרות מ-2022, שכלל שלטי חוצות שעליהם היה כתוב 'מפסיקים להיות פראירים'; ובדבריו של יו"ר ההסתדרות, ארנון ברדוד, שהכריז כי הישראלים לא יהיו עוד 'פראירים', וקרא להחרים חברות שהעלו אז מחירים - כמו דיפלומט, שסטוביץ וקימברלי קלארק. הרי קמפיינים אפשר לעשות גם בזמן מלחמה וגם כשיורד גשם. אבל הפעם, קולו של ברדוד לא נשמע. 'לא מפגינים במלחמה וגם לא קוראים לחרם', השיב דובר ההסתדרות לפנייה בנושא".

עדי דברת, "דה מרקר", 3.1

...והעושקים צוחקים כל הדרך אל הבנק

"מאז נכנס השר ניר ברקת למשרד הכלכלה, הוא פיזר שלל הבטחות באשר למאבק ביוקר המחיה בישראל. שנה לאחר כניסתו לתפקיד, כאשר המשק מתמודד עם גל התייקרויות ברקע המלחמה בעזה, עד כה לא קודמו מהלכים רבים למאבק בהתייקרות המחירים, ואלו שכן - נותרו על הנייר".

עידו ארץ, "גלובס", 3.1

בנק המטרות של הציונות הדתית...

"מנהל סיעת הציונות הדתית בכנסת, אורי בנק, הוא ממארגני מאהל מחאת המילואימניקים שהוקם מול משרד ראש הממשלה. בהודעה שנשלחה מטעמו נכתב: המילואימניקים שיצאו מעזה דורשים פתרונות של החלת ריבונות ישראלית על עזה. בימי שגרה בנק הוא מנהל סיעת הציונות הדתית בכנסת שהעומד בראשה הוא שר האוצר בצלאל סמוטריץ', המשמש כחבר הקבינט המדיני ביטחוני, בו מתקבלות ההכרעות לעניין ניהול המערכה בעזה".

שירית אביטן כהן, "ישראל היום", 3.1

...ובנק המטרות של עיריית ירושלים

"פקחים של עיריית ירושלים תלשו שלטי מחאה ממאהל משפחות החטופים והנרצחים מול הכנסת. הפקחים החרים שלטים בעלי אופי פוליטי, ובמאהל אמרו: 'מעבר לכך שמדובר ברכוש פרטי, מדובר בסתימת פיות, שכן רק השילוט של המאהל הוסר, ושילוט אחר נותר על כנו'. המאהל הוקם בידי משפחות שכולות מהמלחמה הנוכחית, שקוראות להדחת ראש הממשלה בנימין נתניהו ומטילות עליו את האשמה בטבח ה-7 באוקטובר. השלטים שהוסרו באזור היו בין היתר: 'הופקרנו', 'הדחה עכשיו', 'נתניהו אשם' ו'ללא מיגון אין אומן' - שלט של מחאת תושבי הצפון".

רוני גרין שאולוב, "זוויינט", 2.1

נחוצה שביתה כללית נגד מרחץ הדמים

למקום עם השלט המזוהה עמה - "אבא שלי נהרג במחדל 73, הבן שלי נהרג במחדל 23 - ביבי וממשלת החורבן דין". המשטרה פינתה את המוחים בכוח. רוני גורן בן צבי, שאחיו נרצח בנובה ב-7 באוקטובר, אמר לעיתונאים: "אחי נרצח בגלל איש אחד שבמשך 8 שנים מנהל מלחמה פרטית נגד כל המדינה רק כדי שהוא ישרוד, יחמוק ממשפט וימשיך לשדוד את הכספים שלנו. רק טיפשים הולכים אחרי השקרים שלו". בקרב משפחות החטופים, הנרצחים ובציבור הרחב גוברים הקולות המטילים ספק במחויבותה של ממשלת הימין לשחרור החטופים ובאמירה שלה: "רק בהפעלת לחץ צבאי ניתן יהיה לשחרר את החטופים".

בעצרת התמיכה בתל-אביב (6.1) במשפחות החטופים נשמעו לראשונה קריאות נגד הממשלה ונגד הפקרת החטופים והקפאת המו"מ לשחרורם. אלי שתיווי, אביו של החטוף עידן שתיווי, הדגיש: "אני פונה לחברי קבינט המלחמה: אסור לכם להתעסק בשום דבר אחר לבד מהחזרת החטופים. אך החזרת החטופים לא נמצאת בראש סדר העדיפות של הקבינט. סדר העדיפות הזה חייב להשתנות".

שביתת ההסתדרות ביום ראשון, 14.1, כמענה לבקשת קרובי חטופים, צודקת. הצעד הבא הוא - להכריז שביתה כללית נגד המלחמה העקובה מדם שכל תכליתה להבטיח המשך שלטונו של נתניהו. המלחמה גובה מחיר כבד, קודם כל מהעובדים ובני משפחותיהם (ר' מאמר בעמ' 5). ממחאה - להפלת הממשלה.

שמואל אורניץ

איך הנשיא ג'ו ביידן מסייע

לתעשיית הנשק האמריקאית

בשבוע שעבר נחת בארץ מטוס התובלה ה-250 שהביא מארצות-הברית ציוד צבאי לצה"ל. כמו כן הגיעו לנמלי ישראל בים התיכון עוד 20 אוניות של ציוד אמריקאי המיועד למלחמה ברצועת עזה. זאת, על פי ההוראות המיוחדות של הנשיא ג'ו ביידן, לפיהן משרד ההגנה וצבא ארה"ב מספקים את "כל מה שישיראל מבקשת במהלך המלחמה".

נשיא ציוני, נכון? כך מגדיר את עצמו ביידן. אבל לכל הנדיבות הזאת יש תג מחיר והוא כבד מנשוא. על פי הפרסום של סבר פלוצקר ב"ידיעות אחרונות" (5.1), ישראל משלמת בדולרים עבור אמצעי הלחימה (אמל"ח) שהיא קונה מארה"ב לצורכי המלחמה בעזה.

מ-8 באוקטובר עד סוף 2023 רכשה ישראל מארה"ב אמל"ח ב-2 מיליארד דולר, ועוד אמל"ח בסך 1.5 עד 2 מיליארד דולר כבר הוזמנו, יסופקו ויחויבו בתשלום במועד שסוכם. הסיוע, לפי פלוצקר, מתבטא בינתיים בנגישות למחסנים של צבא ארה"ב הממוקמים בישראל.

בקונגרס של ארה"ב מונחת הצעת חקיקה המקציבה לישראל עוד 14.4 מיליארד דולר בסיוע הביטחוני המיועד אך ורק לכיסוי עלויות המלחמה בעזה. אך רק 8.7 מיליארד דולר מסכום זה יוקצו לישראל (בתנאי שתקנה עוד אמצעי לחימה אמריקאיים). שאר התקציב מיועד לצבא ארה"ב כדי שישתמש בו למימון חידוש המלאי של הפריטים שנמכרו לצה"ל. "זה נשמע די מוזר ונראה על פניו כסוג של מימון סיבובי", סיכם הפרשן הכלכלי.

ארנון בר-דוד, יו"ר ההסתדרות, הכריז השבוע (7.1) על שביתה כללית במשק בהזדהות ובתמיכה במאבק להשבת החטופים מהשבי ברצועת עזה. לפי הודעת ההסתדרות, ביום ראשון הקרוב, 14 בינואר, שבו ימלאו 100 ימים לחטיפה, יעצרו מקומות העבודה את פעילותם ב-11:00 למשך 100 דקות ויקיימו עצרות תמיכה במשפחות החטופים. יו"ר ההסתדרות קרא לכל העובדים והמעסיקים להצטרף ליוזמה. בר-דוד מסר: "אני רואה חובה אישית, לאומית ומוסרית להשאיר על סדר היום את המאבק להשבת בנינו ובנותינו שנחטפו לעזה. אנו עוצרים ומזדהים עם אלה שחייהם נעצרו בשביעה באוקטובר. החובה הלאומית הראשונה במעלה היא השבת כולם במהרה".

ההסתדרות פירטה את הפעילויות המרכזיות המתוכננות בעת השביתה הכללית, בהן צעדות עובדים לכיכר החטופים בתל-אביב ועצרת הזדהות בכיכר ספרא בירושלים. בהסתדרות הדגישו, כי על ועדי העובדים להיערך על מנת שלא תהיה פגיעה במתן השירות לאזרח במוסדות כגון מרפאות קופות חולים ובתי החולים, סניפי הביטוח הלאומי והתחבורה הציבורית. בנוסף, גם ארגון המורים הודיע כי יצטרף לשביתה.

כמה מעסיקים גדולים הודיעו שיצטרפו למחאה. קבוצת ביג הודיעה כי תשתתף בשביתה ומרכזי הקניות של החברה ברחבי הארץ יושבתו ביום ראשון. קבוצת פוקס מסרה: "לבקשת משפחות החטופים והנעדרים, קבוצת פוקס מודיעה כי תסגור כ-900 חנויות ל-100 דקות ביום ראשון הקרוב". חברת תנובה הודיעה שתשבית את מטה החברה ביום ראשון. אך המפעלים, המרלוגים ומוקדי החברה יעבדו כסדרם. מטא ישראל (פייסבוק ואינסטגרם) הודיעה על תמיכתה. מוסדות להשכלה גבוהה מצטרפים למחאה. באוניברסיטת תל-אביב תתקיים ביום ראשון אסיפת מחאה בהובלת ההנהלה באולם מוזיאון אנו שבקמפוס. לאחר מכן תתקיים עצרת בכיכר אנטיין, בדומה לאוניברסיטה העברית בירושלים.

צעד פוליטי עד מאוד

היוזמה למחאה מקורה במטה משפחות החטופים. בהודעת המשפחות שפורסמה במוצאי שבת (6.1) נאמר: "ביום ראשון ימלאו 100 ימים קשים מנשוא בהם החטופות והחטופים של כולנו מוחזקים בתופת מנהרות עזה. אנו, בנות ובני משפחות חטופים, יחד עם מטה החטופים וציבור פעילות שנותנים לנו כוחות, צריכים את כל המדינה איתנו. זמנם אוזל. זמננו אוזל. ביום זה המשק יעצור ל-100 דקות בזעקה עוצמתית להשבת החטופים והחטופות".

אמנם בהסתדרות התאמצו להסביר שאין משמעות פוליטית לשביתה, אבל בימין מתחו ביקורת על החלטת בר-דוד "בעיצומה של מלחמה" ורואים בה "צעד נגד הממשלה". הם הזכירו שבריאיון שפורסם ב"מעריב" בתחילת דצמבר אמר יו"ר ההסתדרות: "צריכים ללכת לבחירות כדי שהעם יגיד את דברו על מה שקורה מאז המלחמה. צריך לקיים בחירות ואם נתניהו יחשוב שהוא צריך להתמודד פעם נוספת, זה כבר עניין שלו. אני במקום ביבי לא הייתי רץ מחדש לבחירות".

נמשכת המחאה נגד ממשלת הימין

עשרות פעילים במאהל משפחות החטופים והנרצחים, חסמו ביום שני, 8.1, את הכניסה למשכן הכנסת וקראו: "בחירות עכשיו". בין המשתתפים: יעל אלון יתומת מלחמת יום הכיפורים ששכלה את בנה באוקטובר האחרון. היא הגיעה

מלחמת עזה גובה מחיר מהעובדים בשני הצדדים

הסובלים מפיטורים, גזענות ורדיפות על רקע פוליטי. השבועות הראשונים של המלחמה, ציין, היו קשים במיוחד. מעסיקים רבים סרבו לקבל את העובדים הערבים בחזרה לעבודה ואלה חששו מגילויי גזענות. חד"ש, אמר, הקימה קו סיוע בשפה הערבית כדי לתת מענה לפניות של עובדות ושל עובדים. "לא פעם נאלצנו להשיב על שאלות הפונים עד לשעות הלילה המאוחרות – אחרי חצות", אמר.

בסיוני הדגיש שהמטרה כעת היא לשקם את השותפות בין עובדים יהודים וערבים במקומות העבודה. הוא ציטט את גונן שאמר לא פעם: "אדם לאדם – אדם". בסיוני תיאר את ביקוריו במקומות עבודה רבים ברחבי הארץ ואת השיחות עם ועדי העובדים. "זו הייתה שיטת העבודה של בנימין גונן: קשר ישיר עם העובדים – עם הוועדים ופרטנית עם העובדים", העירה ח"כ לשעבר תמר גוז'נסקי (חד"ש) שכינה במשך שנים רבות כחברת הוועד הפועל של ההסתדרות (כעת בינה), בית נבחר (ההסתדרות) בטרם נבחרה לכנסת. "בנימין דיבר על הבעיות הקונקרטיות של העובדים וסבר שלא ניתן להפריד בין הכלכלי לפוליטי".

"המלחמה גובה מחיר כבד מהעובדים בשני הצדדים, קודם כל בחיי אדם. אך למלחמה השלכות מעמדיות נוספות: אבטלה, העמקת יוקר המחיה ורדיפות פוליטיות" – ציין עורך "זו הדרך" וחבר הנהגת ההסתדרות לשעבר, אפרים דויד, באירוע שנערך (5.1) באולם הגדה השמאלית בתל-אביב תחת הכותרת: "מלחמה נגד העובדים". האירוע התקיים לזכרו של בנימין גונן שעמד במשך שנים רבות בראש סיעת חד"ש בהסתדרות ושנפטר לאחרונה (הרחבה בעמ' 5).

במפגש, בו לקחו חלק מוקירי זכרו, נשאו כמו-כן דברים חבר הנהגת ההסתדרות ויו"ר סיעת חד"ש, עזיז בסיוני; חברת בית נבחרת ההסתדרות, עו"ד מור סטולר; דובר סיעת חד"ש בהסתדרות לשעבר אדם קלר והעיתונאי יובל הלפרין, מפעילי פורום העובדים של חד"ש ת"א-יפו, שיזם והנחה את האירוע. הסופר אבשלום קווה, בעבר יו"ר ועד עובדי העיתון "על המשמר", הכיר מקרוב את גונן ואף הוזמן לדבר באירוע. הוא לא הגיע מפאת מחלה, שיגר מסר ובו העלה קווים לדמותו: "היה זה בנימין גונן שנטל לידיו את זכות הצעקה ועוד זכויות רבות כגון מחאה, התרסה ושבתה. דגלים רבים שהניף הפכו אותו מילד שחלם להיות חזן לאדם בעל חזון – למענו נאבק כל חייו". על כך הוסיף הלפרין: "המלחמה מעניקה תירוץ לדיכוי נרחב, גם מעמדי. זה חודשים מדברים 'שיש להיכנס מתחת לאלונקה'. אבל מתחת לאלונקה נמצאים רק העובדים – אחרים רוכבים עליה".

אדם קלר התייחס לדאגה הרבה והיומיומית של גונן לגורל העובדים: "היינו מגיעים למפעלים והקול היה מתפשט – 'בנימין הגיע' – בנימין הגיע' וקבוצות עובדים היו מתגודדות סביבו. הוא עזר לכולם ולא שאל אף פעם עבור מי הם מצביעים".

עו"ד סטולר ציטטה את גונן בהקשר למדיניות הניאו-ליברלית של ממשלת הימין ולצפוי לאחר המלחמה. גונן נהג לומר, שסיסמת המדיניות של הממשלה והמעבידים הייתה: "הכה בשכירים והצל את המדינה". לדבריה, מעמד העובדים חווה תקופה קשה. האבטלה מתרחבת ונרשמת עלייה מתמדת ביוקר המחיה. "בתום המלחמה צפויים קיצוצים בתקציבי הרווחה, עוד פיטורים והטלת מיסים על העבודה", הוסיפה. בסיוני, ראש סיעת חד"ש והעומד בראש האגף לקידום השוויון בהסתדרות, התייחס לגורלם של העובדים הערבים

77 עיתונאים ואנשי

תקשורת נהרגו בעזה

בנו של כתב אל-ג'זירה הוותיק, וואאל דחרות, נהרג בתקיפות צה"ל בעזה, כך דיווחה בראשון (7.10) הרשת. נמסר כי הבן, העיתונאי חמזה דחרות, נפגע מטיל שנורה ממסוק לעבר מכוניתו במערב ח'אן יונס. עם חמזה נהרג עיתונאי נוסף, מוסטפא ת'רא. רשת אל-ג'זירה גינתה את הרג השניים וטענה כי מדובר בפגיעה מכוון. בתגובה מסר דובר צה"ל לעיתונות הזרה, כי הירי בוצע לעבר "כלי רכב של חשודים" בו נסעו שני העיתונאים. כתוצאה מהירי נפצעו קשה גם שני עיתונאים של הטלוויזיה הפלסטינית, אחמד אל-בוראש ועאמר אבו עאמר.

בתחילת המלחמה נהרגו אשתו של דחרות, אמנה, בן נוסף, מחמוד, בתו שאם ונכדו עאדם, בהפצצה ישראלית על בית שבו תפסו מחסה במחנה הפליטים נוסיראת במרכז הרצועה. דחרות אמר אז, כשהוא רוכן אל גופת בנו: "כך הכיבוש מתנקם בנו, אלה הילדים שלנו". וואאל דחרות עצמו נפצע לפני כחודש בידו מרסיסים בעת שסיקר את האירועים בדרום הרצועה, ועמיתו הצלם סאמר אבו דקה נהרג באותו אירוע.

על פי הוועד להגנת העיתונאים שמקום מושבו בניו יורק, 77 עיתונאים ואנשי תקשורת נהרגו ברצועת עזה מאז אוקטובר. שריף מנסור, מרכז פעילות הארגון במזרח התיכון ובצפון אפריקה, קרא "להפסיק את קטל העיתונאים ובני משפחותיהם בידי חיילים ישראלים". "חייבים להפסיק את הפגיעה סיונית בעיתונאים פלסטינים ברצועת עזה", הדגיש אנטואן ברנרד מעיתונאים ללא גבולות. על פי נתונים של איגוד העיתונאים הפלסטינים ברמאללה, אשתקד נהרגו 102 עיתונאים פלסטינים בגדה וברצועת עזה, ו-71 נוספים נפצעו. משרד הבריאות ברצועת עזה מסר (6.1) כי בתקיפה בשבת נהרגו לפחות 113 פלסטינים ו-250 נפגעו בתקיפות צה"ל ברצועה. לפי הודעת משרד האו"ם לעניינים הומניטריים בשטח הפלסטיני הכבוש (9.1), מתחילת המלחמה זינק מניין ההרוגים בעזה ל-23,210 ומניין הפצועים עומד על 59,167.

עיקבו אחרינו

טוויטר

אינסטגרם

וואטסאפ

zoha.org.il

טלגרם

פייסבוק

הדוברים באירוע לזכרו של בנימין גון (4.1) באולם הגדה השמאלית בתל-אביב: אפרים דויד, אדם קלר, מור סטולר, עדיז בסיוני ויובל הלפרין (צילום: זו הדרך)

ירי דו-צדדי בין עובדים במלחמת עזה

נאמר במחקר של ארגון העבודה. יצוין שאחד מכל חמישה עובדים בגדה המערבית מועסק בשראלי או בהתנחלויות, ואלה בפועל מובטלים מאז 7 באוקטובר. אבל בשונה מעמיתיהם הישראלים, הם אינם זכאים לדמי אבטלה.

יש מי שבוכה ויש מי שצוחק

היבט נוסף של המחיר המעמדי של האבטלה הוא הקפיצה הגדולה במחיריהם של מוצרי יסוד. זאת בגלל הרמת הידיים של ממשלת הימין בכל הנוגע במאבק ביוקר המחיה; נטישת ההסתדרות את המערכה נגד היבואנים הגדולים ("בעת מלחמה לא מוחים ולא מפגינים", הצהיר דובר ההסתדרות); ותאבונן של רשתות השיווק לרווחים.

כל זאת, בעת שעובדים בחל"ת (חופשה ללא תשלום), מילואימניקים, מובטלים ומפוטרים חשים היטב את הכרסום שחל בחודשים האחרונים במצבם הכלכלי.

חרף אווירת האבל והתדהמה השוררות בקרב האזרחים בישראל, יש מי שמחייך כל הדרך אל הבנק! ומדובר לא רק בבעליהן של רשתות השיווק הגדולות, הישראלים והזרים. גם יצרני הנשק והתחמושת המקומיים ובארצות-הברית נהנים מהגאות הפתאומית במכירות.

העובדים - יחד ננצח

במהלך המלחמה נרשמו במקומות העבודה מאות מקרים של רדיפת מתנגדי המלחמה. עובדות ועובדים פוטרו, "נקראו לסדר", הושעו או נענשו. המלחמה והשוביניזם הנלווה אליה היו תמיד כלים אידיאליים בידי בעלי ההון וממשלותיהם כדי לפורר את שורות מעמד העובדים, בעיקר באמצעות הפצה של נגע הגזענות.

מול הרדיפות, לא יצאו ארגוני העובדים ברובם להגנת חבריהם. יוצאי דופן הם ההסתדרות הרפואית, ארגון העיתונאים ואיגוד העובדות והעובדים הסוציאליים. לכן מה שדחוף כעת, בעיצומה של המלחמה, הוא לשקם את האחדות בקרב העובדים ולהתכונן ל"יום שאחרי" – להמשך המערכה להפלת נתניהו וממשלתו הימנית-קיצונית.

אפרים דויד

מתוך דברים באירוע לזכרו של בנימין גון, אשר עמד בראש סיעת חד"ש בהסתדרות במשך שנים רבות ומת לאחרונה. האירוע בכותל: "מלחמה נגד העובדים" התקיים (4.1) באולם הגדה השמאלית בתל-אביב (ר' ידיעה בעמוד 4).

ישנם היבטים מעמדיים למלחמה הקולוניאלית העקובה מדם שמנהלת ישראל ברצועת עזה, שהחלה בהתקפה הרצחנית של חמאס על יישובי הדרום ב-7 באוקטובר. זו מלחמה של עובדים ומובטלים מהצד הישראלי נגד עובדים ומובטלים בצד הפלסטיני, ברצועת עזה ובגדה המערבית – שתיהן תחת כיבוש. ההרוגים מההפצצות הישראליות (שגרמו ליותר מ-23 אלף קורבנות) הם ברובם עובדים ומובטלים פלסטינים ובני משפחותיהם.

מדוע זו מלחמה קולוניאלית? כי מטרתה המוצהרת של המלחמה - "למוטט את חמאס", משמעותה: כיבוש בפועל של הרצועה, ביטול תוכנית ההתנתקות ושליטה צבאית ישראלית; כי בקרב שרים וחברי כנסת בקואליציה הימנית קיצונית ישנם ההוזים גירוש של האוכלוסייה הפלסטינית והקמה מחדש של ההתנחלויות - אלה שפירקה ממשלת הימין של אריאל שרון.

המלחמה גובה מחיר כבד מהעובדים משני הצדדים, קודם כל בחיי אדם. אך למלחמה כמה השלכות נוספות: אבטלה מתרחבת, יוקר מחיה מכביד ורדיפות פוליטיות.

הכפלת האבטלה תוך חודשיים

אחת ההשלכות הישירות של המלחמה בעזה היא העמקת האבטלה בישראל. שיעור האבטלה הרחב עמד על 10% מכוח העבודה בנובמבר האחרון, 430 אלף עובדים, לעומת 4.2%, 191 אלף מובטלים, בחודש ספטמבר, בטרם פרצה המלחמה. מכאן ששיעור המובטלים יתור מהכפיל את עצמו תוך חודשיים. במקביל, שיעור האבטלה הרחב בחברה הערבית בישראל עמד על 15.6% באוקטובר לעומת 8.6% בחברה היהודית. כל הנתונים - בניית מוצב שביצע בנק ישראל.

לפי נתונים שפרסם בסוף דצמבר ארגון העבודה הבינלאומי, גם ברצועה ובגדה הוכפלה האבטלה תוך חודשיים. מוצב התעסוקה הורע גם בגדה המערבית שתחת כיבוש ישראלי: 32% ממקומות העבודה אבדו ונוספו 276 אלף מובטלים. בסך הכל נוספו הגדה וברצועה 468 אלף מובטלים חדשים עד 30 בנובמבר.

לפי הערכות, האבטלה המשולבת בגדה וברצועה עלתה מ-24%, כפי שנרשמה ערב המלחמה, ליותר מ-46% - הגבוהה ביותר בעולם. ברצועה מקיפה האבטלה כמעט שני-שלישים מכוח העבודה ובגדה - כשליש. "זה שיעור האבטלה הגבוה ביותר שנרשם בשטחים הפלסטיניים מזה עשרות שנים",

מכתב לבני ביום הולדתו הראשון

הצלחתי למצוא עבורך כמה בלונים ומעט בסקוויטים שמחולקים לעקורים כסיוע הומניטרי. יש שמוכרים אותם כדי לקנות דברים אחרים. גם אני יכול להתקשר לקרובי משפחתי. התקשורת בעזה נותקת, וממילא לא יוכלו להגיע אלינו בשל המחסומים והטנקים הישראליים העומדים בינינו לבינם. חלק מהעקורים גרים באוהלים במחנות פליטים מאולתרים, ואחרים חוסים בחצרות של בתי חולים. לאחר שדורך ומשפחתו נקברו תחת הריסות ביתם במשך חמש שעות בעקבות הפצצה ישראלית, לא תוכל לשחק עם בני דודיך, שאוהבים אותך כל כך ורוצים תמיד לשחק עם בן המשפחה הצעיר ביותר.

פצצות מאירות את השמים

במקום לקשט את עוגת יום ההולדת בנרות, נוכל להסתכל יחד מהחלון ולראות כיצד הפצצות הנוחתות על בתי עזה מאירות את השמים. בני, קשה לדמיין חגיגה בזמנים כאלה, כאשר אלפי ילדים גוועים ברעב או נהרגים בהפגזות, נשרפים ומפוצצים לחתיכות. אך כל האירועים הללו אינם באשמתך. בבוקר יום הולדתך הלכתי שוב לשוק בתקווה למצוא ולו פחית אחת של פורמולה לתינוקות. זו המתנה הטובה ביותר שביכולתי לתת לך, בהיעדר עוגה או פיסת שוקולד או יכולת להזמין את משפחתנו. נחוגג היום את מה שיש לנו, וליום ההולדת אאחל לך שתסתיים המלחמה ושבחזור בבטחה לביתנו.

אני יודע שאם נחזור כעת לעיר עזה נסבול יותר מכפי שאנחנו כבר סובלים. כאשר העולם יראה את עזה ויגלה מה קרה, הוא יבין שהמקום אינו מתאים עוד לחיים אנושיים בכבוד. ערפל המלחמה עדיין מסתיר את מה שאירע, אך כשיתפזר – המציאות של עזה תכה בפניה של האנושות ותטביע את חותמה הבווער במצפונה לנצח.

היום נשאתי אותך בתיק גב, פניך מול פני כדי שתוכל להישען על חזי בנחת בעודך מתבונן בעולם שסביבך. הרוס ושומם ככל שיהיה, יש לך זכות לצאת החוצה מדי פעם. בביתנו בעזה הייתי לוקח אותך כל יום לטיולים בבניין המשפחתי ועוצר בכל קומה, כדי שתוכל לבקר את בני דודיך. בסופו של דבר היינו מגיעים לגג בזמן לצפות בשקיעה.

בטיול שלנו היום ברפיח הגענו לאחת הכיכרות המפורסמות בעיר – כיכר אלעווה. אך כמאה מטרים אחרי שעברנו את הכיכר פגעו שני טילים במכונית מאחורינו. עשן היתמר לכל עבר ואנשים רצו לעבר המכונית הבווערת לחפש ניצולים. אבק מילא את האוויר. כיסיתי את פניך במעילי. שאלתי את האנשים ברחוב אם יש דרך אחרת לחזור למחנה הפליטים יבנא, אך הם אמרו שהדרכים האחרות הן ארוכות ומפותלות. נאלצתי לחכות עד שיתפזר העשן, ואז מיהרתי בחזרה בדרך בה הגענו ונשבועתי לא להוציא אותך החוצה שוב בעודנו ברפיח.

בדרכנו חזרה דרכנו על איברים כרותים. גבר צעיר ניסה לאסוף אותם לתוך שק קמח ריק. אנשים סביבו הפנו אותו לעוד שרידים אנושיים שהתפזרו לאורך הכביש. כולם רצו להעניק לבעליהם של האיברים משהו הדומה לקבורה מכובדת.

טארק חג'אג' / תרגום: אסף טלגם

המשך הרשימה בעמוד 10

עמדנו לחגוג את יום הולדתך הראשון, בני. מאז נולדת, קייס, חשתי משמעות רבה להיותי אב. התכוננתי זמן רב לפרק זה בחיי, נחוש להעניק לך ילדות טובה עליה אוכל להביט מאוחר יותר בגאווה. מאז נולדת, אמך ערכה חגיגות קטנות לציון כל חודש בו הארת את חיינו. הצטרפתי לחגיגות אלה, אך בסתר לבי חיכיתי ליום הולדתך הראשון כדי לתכנן דבר מה גדול.

תכננתי להזמין את כל משפחתנו המורחבת, במיוחד את דודיך, דודותיך, בניהם ובנותיהם. היינו מתאספים בביתנו רחב הידיים, המוקף גן מכל עבריו – למעט הרחוב, שהתפאר בדקל יפהפה עמוס תמרים. מעבר לרחוב התגוררו אותם שכנים שהכרתי מאז נולדתי בשג'אעיה, בחלקה המזרחי של העיר עזה.

בפעם האחרונה בה ראינו את ביתנו, היה זה במסך טלפון. ראינו תמונות של מה שנותר מהבית לאחר שפינינו אותו חודש קודם לכן – לפני הפלישה הקרקעית. הבית כולו, כמו רבים מהבתים הסמוכים לו, הפך עיי חורבות.

עזבנו את ביתנו היפה והתאכסנו אצל סבך בשכונת זייתון, אף היא בעיר עזה. לא לקחנו אתנו הרבה; לא ידענו שעזיבתנו תהיה כה ממושכת. אפילו כעת איננו יודעים מתי נוכל לשוב, או אם נוכל לשוב. אנחנו יודעים שגם אם ירשו לנו לשוב – אין לאן. כאשר ביתנו נחרב, נחרבו גם תקוותינו לחגוג את יום הולדתך הראשון בעולם הקטן שבנינו עבורך.

אבל אל תדאג, בני. יום יבוא ויהיה לנו בית חדש, רחב ומרווח, מוקף עצים וגן ירק. כעת, כל שנותר לנו הוא להמתין לכל הדברים הטובים שעשויים לקרות לנו – סוף המלחמה, חיים נורמליים בהם גישה למזון אינה מותנית בסבל, והיכולת לראות ולשמוע מה שילד ביום הולדתו הראשון אמור לראות ולשמוע.

במרכז סמטה צרה במחנה הפליטים יבנא ברפיח – התחנה האחרונה במסע העקורים שלנו – עובדת אחת משכנותינו מבוקר עד ערב באפיית לחם לעקורים. ליושבי המחנה אין תנורים. לכן אנו נותנים לה קמח לאפיית לחמנו והיא לוקחת ממנו כמות קטנה, כמעט סמלית, כתמורה על עבודתה. ממש לצדה נפער באדמה מכתש גדול, המעיד על ההרס שכבר היה מנת חלקה של השכונה. מסביבנו, הבתים שעדיין עומדים על תלם ננטשו, ושרידיהן המפוחמים של מכוניות עומדים בצדי הדרכים. חלונותיהם של כל הבתים סביבנו התנפצו ודלתות הבתים נעקרו מציריהן. במורד הרחוב, אנשים מנסים לקנות ולמכור כל מה שבא ליד.

הזיכרונות שייחלתי לך נקברו תחת ההריסות

קייס, אתה ראת את כל זאת. אלה דברים שלא היית צריך לראות, במיוחד לא בשנה הראשונה לחייך. לא תוכל לצבור את הזיכרונות שייחלתי לך. אלה נקברו אף הם תחת ההריסות. כעת אנו ברפיח, בבית שאינו ביתנו, ואיננו מסוגלים למצוא עוגה או ממתקים, או כל דבר אחר שבדרך כלל נמצא במסיבת יום הולדת.

אבל אל תדאג, בני. אערוך לכבודך מסיבה אפילו בזמן המלחמה, ואחפש בכל מקום מצרכים לאפיית עוגה. מציאת ביצים תהיה המטלה הקשה ביותר. אף שרופאים ממליצים כי ילדים בגילך יאכלו ביצה אחת ביום, לא אכלת ביצה מזה חודשיים וחצי. אבל אני עדיין מנסה, וגם אם אכשל אל תדאג – אפצה אותך על כך בשנים הבאות, אם נשרוד.

"אווירת מגורים ייחודית" - הדמיית בניה בהתנחלות גבעת המטוס (סלעית יזמות נדל"ן)

מרב מגדלים לא רואים את תושבי העיר

מעבר לכך, מייעדים את השכונה לאוכלוסיות אחרות המועדפות על פני הקהילות החיות בה כיום. הדבר נעשה בכמה אופנים. כך, למשל, לא מתכננים לבנות בשכונה בריכות שחיה, אולמות ספורט, בתי ספר, מרכזי תרבות, גלריות, ספריות ומתנ"סים. העדר התשתיות ישרת במכוון רק אורח חיים מסוים.

חשוב שלא ישתמע אחרת: איני מתנגד לבניית מבני תפילה ופולחן. אבל כאשר בונים רק מבני תפילה, שוללים את המגורים בשכונה מאוכלוסייה שאינה דתית. כובלים את האוכלוסייה שכן תמצא את מקומה בשכונות אלה לחיים ללא בריכה, ללא ספרייה וכד'. כלומר, ללא אפשרות להחליט כיצד ברצונם לחיות את חייהם.

התנחלות ענק

פרויקט ההתנחלות המתוכנן בגבעת המטוס סותר גם הוא את הצרכים של תושבי קריית היובל.

כמו במאבק למען השבת בית טיילור והמרחב הירוק האחרון שנותר בשכונה לידי הציבור (לאחר שהופרט עבור פירורים), גם בקריית היובל מתנים את השבת הנכסים לציבור בהבטחת זכויות בנייה לאלה שגזלו את הנכסים מהציבור.

התנחלות הענק המתוכננת בגבעת המטוס היא דוגמא מובהקת: כדי להבטיח חיים בכבוד בעיר המערבית, נכפה צורך פוליטי מדומיין של האצת הבנייה בירושלים המזרחית הכבושה. יצוין כי פעילי חד"ש ומק"י בירושלים, משתתפים בקביעות בהפגנות ובמחאות.

ירושלים צריכה להיות עיר לכל הקהילות: עיר חופשית ומשגשגת, הנחלקת על בסיס פתרון שתי המדינות ושתי הבירות שמציעה חד"ש. אך כדי שיתממש החזון הזה, אסור לתת לבעלי ההון ולמשרתיהם לקבוע עובדות בשטח.

אסור לוותר על השלד הציבורי של העיר. חיוני לדאוג לכל התושבים כדיור הציבורי, לשוכרים ולחסרי הבית, שהשכונות הן מרכז חייהם, מול ונגד מיזמי ההתחדשות הרומסים אותם. על כולנו להתארגן מול אלה המובילים אותנו לחיים בעיר נחשלת המוצפת נהרות של דם. עלינו לנהל מאבק פוליטי עיקש למען הוספה של שטחי ציבור ותשתיות חיוניות ולמימוש תוכנית מתאר לטבע העירוני.

כוחות השוק וההתנחלות עושים שמות בירושלים. לכן מול תוכנית ההתחדשות הממשלתית-עירונית, אנו מציעים תוכנית חברתית-פוליטית ברורה. אנו דורשים עבור כולנו, יהודים ופלסטינים, דתיים וחילונים, את מלוא התנאים לחיים משגשגים בעיר. אנו פועלים כדי לממש את הפתרון שמציעות מק"י וחד"ש לעיר. זו המשימה שלנו.

אורן פלד

עשרות מגדלים מאושרים לבנייה גם בימי תופת המלחמה. ממדי התופעה אינם נהירים לציבור, אך רווחי העתק ממשיכים לזרום לקבלנים.

ממשלת ישראל הורתה לעיריית ירושלים להגיע למיליון וחצי תושבים עד 2040. משמעות ההוראה היא 10 אלפים אישורי בנייה בשנה. במהלך המלחמה אושרו עשרות תוכניות בנייה. בין התוכניות שאושרו: הרחבת ההתנחלויות בעומק ירושלים המזרחית וכן הקמה של התנחלות ענק חדשה בגבעת המטוס. זו תקטע את הרצף הטריטוריאלי בין ירושלים המזרחית לבית לחם. הבולמוס של אישורי הבניה לחלוטין לא הולם את צורכי התושבים.

על ירושלים להישאר עיר המכילה את תושביה ומאפשרת להם לחיות בה ולא להיות עיר של עשירים. המפתח לכך אינם פנטזאותים ודירות יוקרה להשקעה, העומדים ריקים במרבית ימות השנה, וגם לא התנחלויות המעמיקות את השסע והניכור. נחוצה עיר בריאה ומגוונת המשרתת את התושבים ולא את הקבלנים.

למדיניות היתרי הבנייה הפרועה מטרה כפולה: ראשית, ההלם מונע מהציבור לראות את התמונה הגדולה וכך מאפשר לייבש את שארית המרחב הציבורי והשטחים הפתוחים. ההלם גם מאפשר לבנות שכונות שאין בהן קהילה מגוונת ואין חיי חברה ועם מעט תשתיות לתועלת הציבור. מטרתו היא קודם כל להבטיח רווח מקסימלי ומהיר לקבלנים ולעסקני דיור, אשר מעוניינים בשכונות הומוגניות המתאימות רק לקהל יעד שניתן לנכר קהילתית ולשלוט בו.

המטרה השנייה היא פוליטית - לקדם בנייה בירושלים המזרחית הכבושה. בבנייה זאת אין צורך אמיתי. מעבר להיותה פשע מלחמה, היא נועדה להשיג מטרה דמוגרפית: לדחוק את רגלי תושביה הפלסטינים של העיר החוצה ממנה. שתי מטרות אלה אינן מתחשבות בצורכי התושבים, אלא מטיבות עם הגחמות של שכבה דקה ונצלנית המגדילה את הונה.

קריית יובל כדוגמא

השכונה הירושלמית קריית היובל היא דוגמא מובהקת לכך. חברי מק"י, חד"ש ובנק"י בירושלים יצאו בשבועות האחרונים לסיורי שטח בשכונה, שוחחו עם התושבים ולמדו מהם. הממשלה, שחייבה לבצע בשכונה זו התחדשות עירונית, בפועל מפנה לה עורף. התוצאה: במקום לחייב את הקבלנים לדאוג לתשתיות ציבוריות שכל כך חסרות בשכונה כבר עכשיו, אבל בוודאי לאחר מימוש תהליכי ההתחדשות שלה - דווקא מצמצמים אותן. השלד הציבורי הרוה והמוזנח של התשתיות לא יתאים כלל כאשר תבוצע העלייה המטאורית המתוכננת במספר התושבים.

לוחמי החות"ם בדרכם להשתלט על האונייה "גלקסי לידר" בים האדום (צילום מסך: הטלוויזיה התימנית)

החות'ים ומחירה הכלכלי של מלחמת עזה

צרפת, איטליה וספרד כבר הודיעו שלא ישתתפו ביוזמה. הוכחה נוספת שהאמריקאים נחלשו ביכולתם לאחד סביבם מדינות מהמערב. אך גם אם הקואליציה רק תיירט טילים או תאבטח ספינות העוברות בים האדום, הגעת סחורות לישראל תתעכב בכל מקרה.

איחוד האמירויות הערביות וסעודיה ניהלו נגד החות'ים מלחמת חורמה בת שבע שנים ונכשלו במשימתן, ועתה מתנהלים מגעים בין הצדדים. ארצות הברית לא תוכל לנצח את החות'ים במקום שבו אחרים נכשלו.

צפויים נזקים גדולים יותר

הכלכלה הישראלית ניזוקה קשות בעקבות המלחמה בעזה, וביכולתם של החות'ים לגרום פגיעה קשה עוד יותר. בטרם פרצה המלחמה בעזה, שאף ראש הממשלה בנימין נתניהו לחזק את הקשרים הכלכליים עם סין כדי להימנע מלחצים במסגרת "הברוגז" עם ממשל ביידן. אף נמסר שעמד לבקר בסין בתחילת אוקטובר. באמצעות חיזוק הקשרים עם סין, קיווה נתניהו להדוף לחצים ממדינות אירופה (שוק הייצוא מספר אחת של התוצרת הישראלית) לבלום את ריבוי ההתנחלויות בשטחים הכבושים. אך המלחמה טרפה את הקלפים. החות'ים גורמים להתייקרות עצומה במוצרים שמקורם בסין.

אין לשכוח שהסחר עם סין גדל באופן מתמיד בעשור האחרון. מאז 2021, סין היא המדינה שישיראל מייבאת ממנה הכי הרבה מוצרים. ב-2022 היה היקף המסחר של ישראל עם סין כ-18 מיליארד דולר: סחורות בהיקף של כ-13 מיליארד דולר עשו את הדרך לישראל, והיתר - את הדרך לסין. ב-11 החודשים הראשונים של 2023, ייבאה ישראל מסין סחורות בהיקף של יותר מ-10 מיליארד דולר.

בעוד שהמלחמה עצמה מהווה נטל עצום על המשק הישראלי, היא תורמת רבות למשק האמריקאי, ובעיקר לחברות הנשק, ולהגברת התעסוקה של העובדים בארה"ב. פועלים של החות'ים עלול להכביד את המחיר הכלכלי הכבד שישראל כבר משלמת בעקבות המלחמה.

יהושע טרטקובסקי

התקשורת הישראלית, שהתגייסה רובה ככולה לטובת המלחמה ושפיכות הדמים בעזה, ממסכת בעשן את הסכנה האסטרטגית שמציבים הלוחמים החות'ים בתימן לכלכלה הישראלית.

ניתוח של המצב בתימן ושל האיום של החות'ים על המשק בעקבות הלוחמה בעזה אינו זוכה בהתייחסות הראויה בתקשורת הישראלית שהתגייסה לימין המלחמה. כך, לדוגמא, במהדורה באנגלית של היומון "הארץ" נטען, ללא כל הצדקה, כי החות'ים כלל לא מתעניינים בפלסטינים וכי הם רוצים רק לזכות באהדה ציבורית.

החות'ים הצהירו פעמים רבות, כי הם פוגעים רק באוניות סוחר שעוברות בבאב אל-מנדב לכיוון ישראל ולא באוניות שבדרך לאירופה. לבד מפגיעות ישירות באילת ומפגיעות באוניות בבעלות ישראלית או ממניעת אוניות מלהגיע לישראל, החות'ים נתנו לאוניות שלא בדרכן לישראל לעבור ללא הגבלה. עד כה נרשמו 28 התקפות מסוג זה.

הם לא "ארץ נהדרת"

מכאן שהסכנה הפוטנציאלית לכלכלה ולצרכנים בישראל בגלל המלחמה בעזה גדולה יותר ממה שמתוארת בארץ. כמו למשל במערכונים על החות'ים בתוכנית "ארץ נהדרת". אוניות החפצות להגיע לישראל נאלצות אפוא להקיף את אפריקה. משום כך עלו תעריפי ההובלה של מכולות מאסיה המזרחית לישראל פי 4. הובלת מכולה מסין לישראל, האמורה לעלות בין 1,200 ל-1,500 דולר, עולה כ-7,000 דולר.

אמנם ישראל מסוגלת להעביר סחורה דרך היבשה - מדובאי דרך ירדן (גשר אלנבי) ובכך לעקוף את החות'ים. אבל זו רק אופציה על הנייר. ראשית, דעת הקהל בירדן סוערת בעקבות הפלישה לרצועת עזה, ומשטר המלך עבדאללה השני, בעל ברית קרוב של ארה"ב, מתמודד עם מחאות המוניות. לא מציאותי לבנות על מעבר של משאיות מהמפרץ דווקא דרך צפון ירדן עד למסוף שהוקם ליד תחנת הרכבת בבית שאן. שנית, רכבים חשמליים מסין יכולים להוביל רק באוניות שנבנו לשם כך.

נשיא ארצות הברית, ג'ו ביידן, הכריז לאחרונה על הקמת קואליציה בינלאומית שתבטיח את השייט בים האדום. אבל

לראשונה קובץ סיפורים של מוחמד נפאע בעברית

חצר, טרקלין, מרתף, עליית גג ומשרביה. החדרים נבנו סביב החצר המרכזית בשתי קומות. בכל חדר גרה משפחה. למשפחות אמידות היו לעתים שני חדרים. באותו בית גרו כמה משפחות, או בודדים. לעתים היו גרות באותו הבית משפחות יהודיות ומשפחות מוסלמיות... העכביש פורש את קוריו על מנת לצוד חרקים. לרוע המזל, לעתים גם בן האדם נלכד בהם. קורי העכביש הם חוט השטן..."

זו מובאה מהספר "דיירי משנה וקורי העכביש" (במקור: "דיירי משנה וחוט השטן") של הסופר היהודי העיראקי סמיר נקאש (1938-2004). הספר, בעריכתו של סמיר יוסף, עומד להתפרסם גם הוא השנה במכתוב. נקאש הגיע לישראל עם משפחתו בגיל 12. ספרו זה, עם כותרת המשנה "רומן עיראקי", פורסם לראשונה בשנת 1986 בהוצאה עצמית. את חייו תיאר כך: "חיי האמיתיים מסתכמים בשתיים עשרה השנים שאותן חייתי בעיראק. כל מה שבא בעקבות שנים אלה לא היה אלא צללים לשנים ההן".

ברומן מתאר נקאש בכישרון רב את תבנית נוף מולדתו, היא עיראק, זו הממשית וזו המדומינת, לאחר עזיבת היהודים. הרומן מביא תמונות משפחתיות ודיוקנאות מבית משותף שגרים בו יהודים וערבים, מוסלמים ונוצרים, ברובע עממי בבגדאד במשך עשרים שנה, מתחילת שנות הארבעים עד סוף שנות החמישים. נקאש מתאר את "הזמן שהתפזר", את הבתים שמלאו "רוחות ושדים", את "קורי העכביש" שהשטן טווה ואת העובדה שמוסלמים ויהודים הפכו שכנים דיאכרוניים.

לדברי המתרגמת, רות נקאש ויגיסר, "זהו רומן רב-לשוני, עם עושר דיאלקטי יוצא דופן וטווח סמנטי רחב. נוסף על הערבית הספרותית, משלב נקאש בספר להגים עיראקיים יהודיים, מוסלמיים ונוצריים, כמו גם הינדית ופרסית. תרגום רומן זה הוא אתגר גדול המצריך מעבר בין לשונות, ובבסיסו מלאכת מחקר בלשונית עמוקה".

זה הרומן השני בעברית של נקאש, הנחשב הסופר היהודי החשוב ביותר שכתב בערבית במאה העשרים, כפי שציין נגיב מחפוז, חתן פרס נובל.

יוסי אבו

שִׁבּוּעַ שִׁיר / לריסה מילר

כלום / ליהי מינצקר

אני מרימה את עיני
אל דמותה היפה של אמי בשאלה
"אמא זה כל מה שיש?"
אלו הם החיים?"
היא מחייכת,
"כן זה באמת הדבר עצמו,
החיים מלאים בכלום.
אבל תראי כמה יופי אפשר למצוא."
היא קוטפת סביון
ומפזרת בנשיפה את עליו
כמצנחים ברוח.

מוחמד נפאע (איור: אל-אתיחאד)

לראשונה עומדת להתפרסם בשפה העברית אסופת הסיפורים "קושאן" של הסופר מוחמד נפאע (1940-2021), שכינה במשך עשור כמזכ"ל המפלגה הקומוניסטית הישראלית. הספר, פרי תרגומו של קולקטיב מתרגמים ערבים ויהודים, יופיע בקרוב בסדרה מכתוב המשותפת להוצאת פרס ולמכון ון ליר. הספר כולל חמישה סיפורים קצרים.

נפאע (אבו השאם) היה יליד בית ג'ן, הכפר הממוקם באחת הפסגות הגבוהות בגליל העליון. נמנה עם ראשוני הסרבנים הערבים-דרוזים לגיוס לצה"ל. למד ספרות עברית וספרות ערבית באוניברסיטה העברית. בצעירותו הצטרף למק"י. נבחר למזכיר הכללי שלה. כיהן שנתיים כחבר כנסת מטעם חד"ש.

אף על פי שנפאע פרסם בחייו גם נובלה ומחזה, הוא נודע בעיקר כאמן הסיפור הקצר. סיפורי התפרסמו ברובם בבמות של המפלגה הקומוניסטית, בעיקר ביומון "אל-אתחאד" ובירחון הספרותי "אל-ג'דיד". קובץ סיפורי הראשון ראה אור ב-1976, ובמהלך השנים הוא פרסם עוד שבעה קבצי סיפורים. מתוך יצירותיו הרבות נבחרו הסיפורים בספר העומד להתפרסם. סיפוריו של נפאע תורגמו לשפות שונות וביניהן אנגלית, צרפתית, רוסית, ספרדית וגרמנית. סיפורו "המח'תאר החדש של אלסמועי" תורגם לעברית בקובץ "בלשון כרותה" שיצא אף הוא בסדרה מכתוב.

שירי דרוויש

במכתוב עומד להתפרסם גם הספר "לו אחר הייתי", מבחר שירים מספריו השונים של המשורר הפלסטיני המהולל מחמוד דרוויש (1941-2008). השירים הם מתוך הספרים "עלי הזית", שיצא לאור בשנת 1964, ו"עד איני רוצה ששיר זה יסתיים", שיצא לאור בשנת 2014.

מההוצאה נמסר: "השירים נבחרו לפי שלושה קווים תמטיים בכתיבתו של דרוויש כפי שהם מתגלים בספרים השונים שלו על ציר הזמן: מוטיב ההמתנה, מוטיב המשאלות ומוטיב שהמתרגם בוחר לקרוא לו מייאוש לתקווה. חנה עמית-כוכבי ונביל טנוס תרגמו את השירים."

יהודים, מוסלמים ונוצרים בבית אחד

"השכונות העממיות בבגדאד נעלמו, או כמעט נעלמו. הבתים בשכונות הללו היו טיפוסיים למזרח. לכל בית היו

מתקפת הימין נגד ח"כ כסיף

לא שפיכות דמים מיותרת, ולא הקרבת אזרחים שנחטפו וחיילים במלחמות שווא.

מכתב לבני ביום הולדתו הראשון

(המשך רשימה מעמוד 6)

איש מבוגר פנה אלי ואמר: "כסה את הפנים של הילד, אל תתן לו לראות את זה". אך ביום הולדתך פסענו מעל נהרות של דם וגופות אדם מושחתות. פסענו מעל כל זה כדי למצוא לך נר יום הולדת, ולבסוף הצלחנו בכך בחנות כלי כתיבה ברפיח. אמך הצליחה לאפות עוגה מהמרכיבים שקיבצנו, ואפילו לקנות כמה ממתקים תוצרת בית מילד שרכל בהם ברחוב.

לבית הנטוש בו אנו שוהים שלוש קומות, וארבע משפחות גדולות מצטופפות בהן. ילדי המשפחות מרבים לבקר אותך, כי אתה הקטן ביותר והם רוצים לשחק אתך. הזמנו את כולם למסיבת יום הולדתך, כדי שגם הם יוכלו למצוא מעט נחמה ברגעי השמחה הקצרים. כולם התרגשו מאוד. שרו וצחקו ושיחקו אתך עד שהתעייפו. כאשר המסיבה הסתיימה והגיע זמןך לישון, הם לא רצו לעזוב. ברור שהם לא חוו אושר כזה זה זמן רב.

קשה לדמיין שיוכלו להיות מאושרים שוב, לאחר כל המוות שראו וחוו ושמןו הם נמלטים מדי יום. אבל יום אחד ניסינו, למרות הכל, למצוא כמה שעות של שמחה הראויה ליום הולדתך, קייס.

טארק חג'אג'

תרגום: אסף טלגם

שותפות השלום

קץ למלחמה

הפגנת ענק בחיפה

הפסקת אש מידית

עסקה על בסיס כולם תמורת כולם

קידום פתרון מדיני

עצירת הרדיפה הגזענית והפוליטית

יום שבת | 13.1 | 19.00

הרשמה להסעות

70 חברי כנסת חתמו בשני (8.1) על דרישה להתחיל בהליך הדרחתו של ח"כ עופר כסיף (חד"ש). התואנה: חתימתו על עצומה התומכת בעתירה של דרום אפריקה בבית הדין הבינלאומי בהאג נגד המלחמה בעזה. בשלב השני, על ועדת הכנסת להתכנס. בשיבתה אמורים להציג חוות דעת משפטיות בעניין, ונדרש רוב של שלושה רבעים מחברי הוועדה על מנת לאשר את בקשת ההדחה. אם הוועדה תאשר, על המליאה להצביע בעד ההדחה ברוב של 90 ח"כים. לפי התקנון, חבר הכנסת שהודח ראוי לערער על ההחלטה לבית המשפט העליון. רק חברי שלוש סיעות בכנסת לא חתמו על הליך ההדחה: חד"ש-תע"ל, רע"מ והעבודה.

בחד"ש ביקרו בחריפות את המזימה להדחתו של ח"כ כסיף: "ניסיון ההדחה הוא מימוש ההפיכה המשטרית וחיסול המרחב הדמוקרטי". כסיף אמר בתגובה: "בעוד שמי שקוראים במפורש לטרנספור, להשמדת עזה באש או בפצצת אטום, להרעבת תושביה ולהדבקתם במחלות יושבים סביב שולחן הממשלה, אני, שקורא להפסקת כל שפיכות דמים ולסיום המלחמה למען הצלת החטופים, החיילים ותושבי עזה החפים מפשע, עומד בפני הדחה מהכנסת. זאת בהאשמה מופרכת של 'תמיכה במאבק מזוין נגד מדינת ישראל', שגם היועצת המשפטית לכנסת דוחה. לא יכניעו אותי! אתמיד במאבקי השלום, לשוויון ולצדק חברתי על אפס ועל חמתם של אלה המחפשים לסתום את פי".

כ-700 אזרחים ישראלים, ביניהם ח"כ כסיף, הביעו תמיכה בתביעה שהגישה דרום אפריקה לפיה ישראל מבצעת רצח עם ברצועת עזה. בעצומה שתימסר לבית הדין בהאג סמוך לתחילת הדיונים ביום חמישי, 1.1, נכתב בין השאר: "החומרים אשר עולים מהתביעה מזוועים ואמינים. ישראל אכן נוקטת בצעדים שיטתיים ויסודיים למחיקת אוכלוסיית עזה, להרעבתה, להתעללות בה ולעקירתה. היא מיישמת מדיניות של מחיקת אפשרויות מחיה אשר מובילה לג'נוסייד. היא הורגת באופן שיטתי שכבות אוכלוסייה רחבות, אנשי אקדמיה מובילים, סופרים, רופאים, צוותי רפואה, עיתונאים ואזרחים פשוטים.

"לאור האמור לעיל, אנו מבקשים להוסיף את קולנו כאזרחים וכאזרחיות ישראל לטענות שמובאות בכתב התביעה שהגישה דרום אפריקה לבית המשפט הבינלאומי לצדק בהאג, בתקווה שקולנו יסייע לקבלת החלטה שתביא להפסקתה המידית של המלחמה". ח"כ כסיף הסביר: "חובתי החוקתית היא לחברה הישראלית ולכלל היושבים בה ולא לממשלה שחברים בה ובקואליציה שלה קוראים לטיהור אתני ואפילו לרצח עם ממש. הם אלה שפוגעים במדינה ובעם, הם אלה שהובילו לפנייה של דרום אפריקה להאג, לא אני וחבריי".

עוד כתב: "כאשר הממשלה פועלת נגד החברה, המדינה ואזרחיה, קל וחומר כאשר היא מקריבה אותם ומבצעת בשמם פשעים על מזבח שמירה על קיומה שלה, זכותי ואף חובתי להתריע על כך ולעשות ככל יכולתי במסגרת החוק כדי לעצור זאת. לא אוותר על המאבק למען קיומנו כחברה מוסרית. זאת הפטריוטיות האמיתית – לא מלחמות נקם וקריאות להשמדה,

ח"ד 26205, ח"א 6126102, טל' 03-6293944, zohaderekh@gmail.com

אתר זו הדרך zoha.org.il מק"י: maki.org.il info@maki.org.il